



FARSKÝ LIST

29. september – 5. október 2025, číslo 616

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Odkiaľ sa človek usiluje čerpať šťastie po páde?

(pokračovanie 2)

Nepravdivý obraz Boha mali Izraeliti aj napriek storočiam histórie spásy. Falošný obraz Boha mali tiež predstavitelia Izraela v dobe keď žil Kristus. Ten ich obraz Boha bol natoľko iný od toho, ktorý uzreli v Kristovi, v pravdivom Bohu, že Ježiša (ako človeka) vydali na smrť. Preto Kristov Kríž je súdom Boha, ktorý ukazuje ľudstvu oddialenie, mieru oddialenia od pravdivého obrazu Boha, zdroja života. Boh Otec prostredníctvom príchodu svojho Syna uskutočnil strašnú skúšku. Sám zostúpil medzi ľudí a v ľudskej prirodzenosti bol zároveň pravdivým Bohom, myslel a konal podľa svojej logiky. Hovoril to, čo je pravda a iba to je pravda, čo je ňou skutočne v očiach Božích. A to sa ukázalo tak rozdielnym s tým, na čo denne myslíme, hovoríme, chceme, až ľudia povedali: „Ten človek nie je hodný žiť medzi nami.“

Pravdivého Boha, darcu života, zdroj všetkej pravdy zavesili na kríž. Vyhodili ho zo svojich radov. Preto Ježišov Kríž je pre nás všetkých obrazom a dôvodom, ktorý hovorí: „Pozrite sa, do akej miery ste v blude, do akej miery všetci žijete v klamstve, do akej miery ste zaslepení, do akej miery vás hriech zmenil, že už ani Boha nepoznáte a že ste schopný najhoršieho zločinu, akým je bohovražda.“

Preto apoštolská kerygma sa začína tým, že Sv. Peter stavia pred oči poslucháčov Kríž Ježiša Krista a hovorí: „Mužovia, Izraeliti, počujte tieto slová: Boh u vás potvrdil muža, Ježiša Nazaretského, mocnými činmi, divmi a znameniami, ktoré ako sami viete, Boh skrze neho medzi vami urobil. A vy ste ho vydaného

podľa presného Božieho zámeru a predvídania, rukami bezbožníkov pribili na kríž a zavraždili.“ (Sk 2, 22-23)

Uvedomme si, že Sv. Peter sa prihovára ľuďom, ktorí s utrpením a smrťou Ježiša nemali bezprostredný kontakt. Nekričali: „Ukrižuj ho!“ Nedomáhali sa trestu smrti pre Ježiša. Neasistovali pri poprave, nevysmievali sa z Krista a im všetkým hovorí: „Zavraždili ste ho“. Vy hovoríte: „nie“, a ja hovorím, že „zavraždili ste ho rukami bezbožníkov“. Vy ste spoluvinníkmi. Tá predstava je fundamentálna preto, že ľudia zvažujú celú vinu za Kristovu smrť na Židov. Hovoria: „Škoda, že sa Ježiš narodil v židovskom národe. To si vybral! Mohol si vybrať iný národ, a vtedy by ho to nepostihlo.“

Súčasne Pán Boh to tak zrežíroval, že Ježiš prišiel na svet v národe, ktorý spomedzi celého ľudstva mal najväčšiu šancu, že ho prijme. Boh skontaktoval Ježiša s vrstvou ľudí, ktorí boli najviac pripravení a to teológov a zákonníkov, ktorí natoľko študovali Sväté Písmo, že museli rozpoznať Krista, jeho zjavenie sa v zhode s celou Bibliou. Preto je tu obraz: „Ak sa to deje so zeleným stromom,“ (Pozri 2Kr 16, 4; Ez 6, 13 a i.) ak zelený strom – Izrael tak zaobchádza s Bohom, čo potom sa deje s Bohom na suchom strome? Teda ak najviac pripravení pre prijatie Ježiša ho neprijali.

Ukázalo sa, že ekonómia Starého Zákona nestačila, aby spasila človeka z hriechu. Pohania aj Židia, všetci – ako hovorí Sv. Pavol v Liste Rimanom – žijú v hriechu. A Kríž robí tento hriech viditeľným.

V našom ohlasovaní často nedoceňujeme každodennosť a dramatickosť hriechu; to, do akej miery je človek poznačený hriechom. Niektoré pesimistické smery tvrdia, že hriechom sa človek stal zlým. Skôr treba povedať, že hriech zranil človeka, ako hovorí katolícka teológia. Ale tá rana je hlboká a opakujúco sa zväčšujúca. Sv. Pavol píše, že človek vie čo je dobré, túži po tom, má dobrú vôľu, má tiež pohnútky v smere k dobru. Iba v jednom momente zastane a ďalej nejde. Milovať bez hraníc nedokáže. To je tá rana hriechu.

Hovorím o tom preto, že sa bagatelizuje tento stav smrti človeka, že sa obraz človeka predstavuje dobráckym spôsobom. Tvrdí sa: „Človek je v podstate dobrý, všetko môže vyriešiť, atď. Trocha dobrej vôle, troška práce na sebe.“

Výsledok je taký, že život i kresťanstvo prežívame ako nepotrebnú frustráciu. Čo môže byť horšie, keď je to tak, keď sú také možnosti človeka, načo slúži Kristus? Prečo je pre nás potrebný? Prečo boli potrebné celé dejiny spásy? Bez tejto vstupnej analýzy neporozumieme, prečo sú potrebné pevné zásady, prečo sú iné bludné, prečo niektoré treba korigovať.

Praktická úvaha: Ako pomáhať ľuďom (a je ich veľmi veľa), ktorí celé svoje úsilie o dokonalosť opierajú o to, aby uspokojili svoje svedomie, aby dosiahli pocit vlastnej dôstojnosti, ktorá spočíva v tom, že síce robia niektoré hriešky, ale nekonajú podstatné svinstvá. Zároveň sa im podarilo vykonať také svinstvo.

Povedzme že dievča, ktoré prerušilo tehotenstvo je v celku dobré, chodí do kostola, atď. Celý život sa sťažovala a zlostila sa na také osoby. Zároveň prišlo štvrté tehotenstvo a ona ledva dýcha a podstúpi potrat. Dokonca života žije s pocitom, že navždy je zničený pokus

stvorit' v sebe obraz človeka, ktorý isté skutky nerobí.

Táto tendencia je v každom z nás. Každý z nás má akýsi ideálny obraz o sebe samom. Usiluje sa nejakým spôsobom do tohto obrazu dorásť. A ak sa mi isté hriechy podarí spáchať – nie hocijaké hriechy, ale iba tie, ktoré zvlášť zavrhum – zrazu som odsúdený na večnú frustráciu, na pocit vlastnej nevernosti na veky vekov. Trápim sa nad tým. Ani po viacerých spovediach pokoj neprišiel. Človek nanovo opakuje spoveď. Ku koncu nevie, čo robiť. Ide na púť do Czenstochovej, atď.

Podstatou týchto pocitov je zlý východiskový bod, že pokoj môjho svedomia, moja radosť má vyrastať z pocitu, že som v poriadku, že isté hriechy nerobím, že moje svedomie mi nič nevyčíta.

Je taká anekdota zo života Sv. Františka. Všimol si, že jeden z jeho prvých bratov je vždy smutný. Lámal si hlavu, ale nemohol prísť na to, aká je príčina jeho smútku. Raz prechádzali obidvaja okolo krištáľovo čistého potôčika. Vtedy brat povedal: „Ó, ako by som chcel mať svedomie tak priezračné ako voda“. „No, teraz už viem, prečo si večne smutný“ – povedal svätec – „lebo nikdy takéto svedomie mať nebudeš.“

V čom spočíva omyl? K čomu nás Boh vychováva? Boh nás vedie k tomu, aby sme si uvedomili, že sme hriešnikmi, aby sme viac túto pravdu v sebe nefalšovali, neukrývali. Tvoj dobrý pocit vyplýva jedine z faktu, že ťa Boh miluje takého, aký si. Takému aký si, podáva ruku. Takého aký si, dvíha a ospravedlňuje. To neznamená, že môžeš zostať hriešnikom. Ale že Božia láska lieči človeka z hriechu.

Škoda, že negatívnu kerygmu (o ktorej bola reč) ohlasujeme nesmelo. Potešujeme ľudí: „Nie je to také zlé, neznepokojujte sa, človek je v podstate dobrý, všetko dokáže vlastnými silami, ak len trochu chce.“ Horšie je, že ľudia

nie vždy vidia svoj hriech. Veľmi rýchlo a ľahko strácajú pocit vlastnej hriešnosti. To podnecuje rozvoj veľkej individuálnej kresťanskej duchovnosti, čo spôsobuje, že ďalšia kerygma je nepotrebná.

Z vlastnej skúsenosti viem, že tam, kde sa začína v človeku proces pomalého a zdravého kresťanského dozrievania, prvými etapami sú tie, ktoré ukazujú v človekovi jeho skutočnosť, kým on je. Zdierajú z neho masku a vzbudzujú potrebu spásy. Zároveň aj my sme povinní v tomto smere spolupracovať s milosťou a tak usmerňovať ľudí. Myslím, že celá naša výchova, ktorá sa bojí tejto drastickej teológie nám zároveň dovolí ubrániť sa zmeny v tomto smere.

Ak dievča prichádza s hriechom prerušenia tehotenstva, ktoré ju dlhodobo trápi, je jasné, že jej treba povedať, že je to ťažký hriech.

Nestačí potešenie, že Boh je milosrdný, neznepokoj sa. Tu radšej treba povedať, že je to ťažký hriech. Treba povedať tak, aby pochopila, že Božia láska jej pomôže, aby v budúcnosti tento hriech už nevykonala.

Dve funkcie Kristovho kríža

Začnime takpovediac uprostred témy, aby sme potom mohli dopĺňať to, čo sa týka nášho kresťanského života. Tak s odstupom získame zdravý, pevný pohľad na vec, na základe ktorého môžeme posúdiť naše kresťanstvo. Je veľmi dôležité, aby sme dokázali vyberať z toho, čo život prináša, z rôznorodých možností, predovšetkým to, čo zodpovedá nášmu poslaniu v cirkvi.

Tým centrálnym bodom je pozitívna kerygma. Pozrime sa teraz na inú funkciu Kristovho kríža. Uvažujme o tom, čo vidíme v Evanjeliu Sv. Jána, že kríž je najväčším dôvodom Božej lásky. Pred hriechom, pred pádom človek mohol poznať aspekty Božej lásky, ale nebol v stave porozumieť Jeho najpriepastnejšej

vlastnosti, ktorou je láska k hriešnikom. To bolo možné až vtedy, keď sa objavil hriech. Celé Sväté Písmo z jednej strany poukazuje na to, ako hriech čoraz viac rozkladá, čoraz viac ničí kultúru človeka i celé národy, ako zároveň trhá vnútorné tkanivo Izraela. Poukazuje na to, aké nedostatočné sú tieto provízorne dejiny spásy, ktoré Boh robil v Starom Zákone, aby takto pripravil pôdu pre prijatie Ježiša Krista. Druhý smer Svätého Písma poukazuje, ako sa postupne zjavuje Božia láska. Uskutočňuje sa to hneď v Protoevanjeliu, v etiologickom rozprávaní, ktoré opisuje prvý pád človeka. (Etiologické rozprávanie je také, ktoré sa snaží z nejasnej a nepresnej minulosti vyvodiť nejaký všeobecný, podstatný stav vecí, nejaký obyčaj, atď.)

Celý opis raja má výlučne etiologický charakter, pretože chce objasniť najzákladnejšie danosti ľudskej existencie, napr. prečo sa človek žení. Odpoveď: pretože na počiatku Pán Boh ustanovil manželstvo. Prečo je človek tak zviazaný so zemou ako to vidíme v svedectve? Pretože Pán Boh ho stvoril zo zeme. Tu je v hebrejskom jazyku hra slov: názov a meno človeka ako takého je „Adam“ a slovo „adam“ zároveň označuje zem. Slová majú rovnaký koreň; teda hebrejský výraz, ktorý opisuje človeka znamená „vzatý z hlíny“, „pozemšťan“. Hneď tu vidieť jeho vnútornú, podstatnú spätosť so zemou. Človek je vzatý zo zeme a pre ňu stvorený. Jeho spätosť so zemou zároveň patrí ku konštitučným prvkom ľudskej prirodzenosti.

Slovom, toto rozprávanie vysvetľuje prečo je to tak a tak. Lebo na počiatku bolo to a to... Etiológia sa delí na historickú a nehistorickú. Historická je tá, ktorá ako príčinu udáva pravdivé a isté udalosti z minulosti. Nehistorická je tá, ktorá vymýšľa nejaký príbeh, aby vysvetlila niečo súčasné.

Etiológiou je zároveň celé toto rozprávanie, ktoré ukazuje odkiaľ je zlo a prečo panuje vo svete. Lebo na počiatku sa stalo to a to ... (V tomto prípade máme do činenia s historickou etiológiou, ktorá dobre vycítila, čo sa stalo na počiatku ľudstva.)

Dráma človeka sa zrodila z toho, že prvou slobodnou odpoveďou na misiu, ktorou chcel Boh poveriť človeka, bol hriech. Človek sa vzbúril voči tejto misii. Postavil sa na miesto Boha, namiesto toho aby uznal, že je stvorením. Našťastie Pán Boh na tento hriech odpovedal už v Protoevanjeliu, že ľudstvo v tomto stave nenechá.

V tomto etiologickom rozprávaní sú dôležité i menej dôležité veci, napr. prečo had nemá

nohy, iba sa plazí. Pretože bol pokúšiteľom prvého človeka a teraz nesie dôsledky svojho činu. Medzi týmito naivnými, detinskými časťami etiológie, ktoré sú dnes pre nás menej dôležité, sa náhle objavuje „zrno“, ktoré má obrovskú teologickú váhu. Teraz Boh ustanovuje historickú periódu, v ktorej bude panovať ustavičný zápas medzi pleменom Evy – ľudským rodom – a týmto svetom, ktorý reprezentuje had. Ale nakoniec v tomto boji zvíťazí ľudský rod. V tom je prísľub, ktorý dal Boh človekovi: „Ja ťa neopustím. Ja sa na ten boj prizieram. Ja ti v tomto boji garantujem konečné víťazstvo“.

	Čičava	Komárany	Merník
	<i>Prepodobný otec Kyriak Pustovník</i>		
Po 29.9.			17.15 <i>spoveď</i> 18.00 +Ján, Magdaléna, Ján (r.Pavučková)
Ut 30.9.	<i>Svätý hieromučeník Gregor, biskup Veľkého Arménska</i>		
		18.00 +Michal Kovka	
St 1.10.	<i>Presvätá Bohorodička Ochrankyňa - Pokrov</i>		<i>Odporičaný sviatok</i> <i>Myrovanie</i>
	17.00 <i>spoveď</i> 18.00 +Marta Tkáčová		8.00 +Ján Pavučok
Št 2.10.	<i>Svätý hieromučeník Cyprián</i>		
Pi 3.10.	<i>Svätý hieromučeník Dionýz Areopagita</i>		<i>Zdržanlivosť od mäsa</i>
	18.00 <i>ružencové</i> <i>spoločenstvo</i>	16.30 +Milan (r.Boháčová) + panychýda	
So 4.10.	<i>Svätý hieromučeník Hierotej</i>		
		18.00 +Ján (r.Kľučárová) + panychýda	
Ne 5.10.	<i>Sedemnásť nedeľa po Päťdesiatnici</i> <i>Sviatok Patrónky Zemplína</i> <i>Svätá mučenica Charitína</i>		
	9.15 <i>za farnosť</i>	7.30 *ZBP Viera, Viera (r.Nábožná)	11.00

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete